

Nr 255.

Av herr **Ström, Torsten**, och herr **Nilsson, Theodor**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till inrättande av pensionärshem.*

I proposition nr 177 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att godkänna av chefen för socialdepartementet förordade grunder för bidrag av statsmedel för beredande av bostäder åt åldringar och invalider i pensionärshem samt att för budgetåret 1939/40 anvisa ett anslag för ifrågakvarande ändamål. Vi vilja uttrycka vår tillfredsställelse över att spörsmålet om åtgärder för förbättrad bostadsförsörjning för mindre bemedlade åldringar och invalider sålunda underställes riksdagens prövning och ansluta oss helt till propositionens syfte. I två nedan närmare berörda frågor ha vi emellertid funnit oss böra hemställa om från Kungl. Maj:ts förslag i viss mån avvikande beslut av riksdagen.

I propositionen har icke upptagits det i 1938 års pensionärbostadssakkunnigas betänkande framlagda förslaget, att förmånen av bostad i pensionärshem icke finge beredas personer, i fråga om vilka skäligen kunde antagas, att de, även för den händelse, att de erhöles bostad hyresfritt, för sin försörjning i övrigt stadigvarande eller mera regelbundet komme att åtnjuta fattigvård.

Till stöd för sitt ställningstagande i förevarande fråga hade de sakkunniga bland annat åberopat ett yttrande den 13 juli 1938 av byggnadsstyrelsen m. fl. myndigheter, att de statliga åtgärderna för en bättre bostadsförsörjning syntes principiellt icke böra sträcka sig över den kommunala fattigvårdens område.

I ett flertal yttranden över pensionärbostadssakkunnigas förslag beröres förevarande spörsmål. Vi hänvisa i detta avseende till den i propositionen ingående redogörelsen för nämnda yttranden. Där erkändes — se socialvårdskommitténs yttrande — att, om man ville genomföra en rationalisering av den sociala hjälpverksamheten, bestämmelser i det syfte de sakkunniga föreslagit torde vara välmotiverade, men uttalades under hänvisning till den pågående allmänna revisionen av socialvården att förbehållet om fattigvårds inverkan på behörighet till bostad i pensionärshem för närvarande icke borde upptagas i statsbidragskungörelsen.

I propositionen förekommer å sid. 24 följande uttalande av departementschefen, som berör detta spörsmål: »Jag vill emellertid framhålla olikheten i hjälpbehovet mellan sådana grupper av åldringar, som äro ur stånd att taga vara på sig själva, det egentliga fattigvårdsklientelet, och de grupper av åldringar, som hava egen, ehuru knapp inkomst och till följd härav kunna antagas icke behöva någon särskild omvårdnad från samhällets sida, sedan möjlighet beretts dem att erhålla en försvarlig bostad till ringa kost-

nad. De nu ifrågavarande hjälpåtgärderna böra enligt min mening huvudsakligen avses för åldringar, tillhörande den senare kategorien.»

Departementschefens uttalande skiljer sig från de sakkunnigas genom ordet »huvudsakligen» i den sista av de ovan citerade meningarna. Med hänsyn till remissyttrandena i denna fråga och även till det förhållande; att i en del dyrorter tilläggspensionerna måste anses otillräckliga för täckande av pensionärernas levnadskostnader även vid ringa eller ingen bostadskostnad för dem själva, äro vi villiga att ansluta oss till detta departementschefens uttalande. Vi anse emellertid att innebörden av detsamma är av den vikt, att den bör komma till uttryck även i statsbidragskungörelsen. Genom en dylik åtgärd skulle hinder uppställas mot ett utnyttjande av statsbidrag i denna form till anordnande av pensionärshem huvudsakligen för det egentliga fattigvårdsklientelet men bostadshjälpen i mindre utsträckning kunna lämnas även av fattigvården helt eller till övervägande del försörjda. Något föregripande av den kommande socialvårdsrevisionen synes oss en dylik åtgärd icke innebära.

Vi hemställa i förevarande avseende, att riksdagen måtte uttala sig för intagande i statsbidragskungörelsen av ett stadgande i anslutning till departementschefens förut berörda yttrande.

Den andra fråga, i vilken vi här vilja framföra önskemål, avser beviljandet av statsbidrag till kostnader för pensionärshem, vilka inrättats före statsbidragskungörelsens ikraftträdande. Medan pensionärbostadsakkunniga i denna del föreslagit att — under vissa andra förutsättningar — statsbidrag skulle kunna utgå till pensionärshem, som tagits i bruk tidigast den 1 juli 1938, angiver propositionen såsom villkor i förevarande avseende att hemmets byggande igångsatts efter den 1 juli 1938. Enligt vårt förmenande torde statsbidrag vara minst lika väl motiverat i fråga om de hem, som beslutats och påbörjats under de sista månaderna 1937 eller de första månaderna 1938, innan det blev klart, att det förslag till statsbidrag till hem för åldringar och änkor, vilket utarbetades under hösten 1937 av statens byggnadslånebyrå, icke skulle föranleda något beslut av 1938 års riksdag. Dessa hem torde i vissa fall ha beslutats under en i viss mån motiverad förhoppning om att statsbidrag skulle kunna erhållas. En ändring av propositionen synes oss därför böra ske så att möjlighet beredes till statsbidrag till kostnader för inrättande av pensionärshem, vilkas inrättande påbörjats före den 1 juli 1938, därest hemmen tagits i bruk för sitt ändamål tidigast nämnda dag.

Under återopande av vad vi sålunda anfört hemställes,

att riksdagen ville vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 177 uttala sig i båda här berörda spørsmål i enlighet med av oss här ovan framlagda förslag.

Stockholm den 21 mars 1939.

Torsten Ström.

Th. Nilsson.